

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van**Kenmerk**

Z/22/047571 / D/22/073709

Portefeuillehouder

Mariette Pennarts

Portefeuille

Ruimtelijke Ordening

Opsteller

Ponds, Max

Onderwerp

Update verkenningstudie toekomstperspectief Harmelerwaard

Kennisnemen van

Stand van zaken rondom de verkenningstudie naar het toekomstperspectief van het glastuinbouwgebied in de Harmelerwaard.

Inleiding

De combinatie van beperkte verduurzamingsmogelijkheden en geen mogelijkheid tot schaalvergroting zorgt bij ondernemers in de Harmelerwaard twijfel over het voortzetten van hun onderneming op de huidige locatie. Deze zorgen worden gedeeld door de gemeente Woerden en de Provincie Utrecht. Met het collegebesluit van 20 april 2021 is ingestemd met het uitvoeren van een verkenningstudie voor dit kassengebied. In maart 2022 is de startnotitie over de verkenningstudie naar het toekomstperspectief van de Harmelerwaard door ons en het college van GS geaccordeerd. Middels een raadsinformatiebrief (D/22/054082) hebben wij u hierover geïnformeerd. Op basis van het besluit over de startnotitie zijn wij voor de zomer met de verkenningstudie gestart. In de startnotitie hebben wij aangegeven om voorafgaand aan het zomerreces een themasessie voor u te organiseren over de verkenningstudie. Door de volle raadsagenda, mede voortkomend uit de bestuurlijke wissel, is dit niet haalbaar gebleken.

Daarbovenop zijn in het bestuursakkoord 2022 – 2026 enkele specifieke opmerkingen over de verkenningstudie opgenomen. De afgelopen maanden hebben wij de opdracht voor de verkenningstudie in het licht van het nieuwe bestuursakkoord aangescherpt. Deze aanscherping hebben wij met de provincie Utrecht, onze samenwerkingspartner in dit proces, afgestemd. Via deze raadsinformatie-brief informeren wij u over de huidige stand van zaken, lichten wij de komende stappen toe en gaan wij in op de rol van uw raad in dit proces.

Kernboodschap

Conform de startnotitie, waarin de verschillende processtappen zijn toegelicht (zie bijlage), zijn wij in de maanden voorafgaand aan het nieuwe bestuursakkoord én tijdens het zomerreces begonnen met het vormgeven van de projectgroep en het nader analyseren van het vraagstuk. Denk hierbij aan het verkrijgen van een eerste inzicht in de lokale en bovenlokale belangen en een eerste beeld vormen van de ruimtelijke kwaliteiten van het gebied.

Wij zijn gestart met een landschappelijke analyse. Er is verkennend onderzoek gedaan naar de ruimtelijke structuren van het gebied, ofwel de kernkwaliteiten. Hierbij is geanalyseerd vanuit drie schaalniveaus: Het Groene Hart, het gebied

tussen Harmelen en Utrecht en het glastuinbouwgebied Harmelerwaard. Dit om ook de omgeving van het gebied goed in de analyse te betrekken. In de analyse is onder andere aandacht gegeven aan de gebiedskenmerken (bodem, water, landschap en bebouwing), de geschiedenis van het gebied, de ruimtelijke kwaliteiten en de kansen voor de toekomst (potentie). Naast de landschappelijke analyse worden een stakeholderanalyse, een beleidsanalyse en een eerste financiële analyse op basis van kengetallen uitgevoerd. Hiermee wordt een eerste beeld gevormd van de opgave.

In het bestuursakkoord 2022-2026 wordt gesproken over het verkennen van de toekomstige mogelijkheden van de Harmelerwaard in het brede perspectief van het gebied tussen Harmelen en Utrecht, waarbij een blijvende groene buffer met functies gericht op recreatie en groenbeleving als uitgangspunt wordt gehanteerd. Dit hebben wij met de provincie Utrecht besproken, gezien de intensieve samenwerking in dit traject. Immers, de provincie Utrecht heeft de startnotitie vastgesteld, neemt deel aan project- en stuurgroep en is medefinancier van de verkenningsstudie. De opdracht voor de verkenningsstudie is nu als volgt aangescherpt.

Voor de verkenningsstudie ligt de primaire focus op het glastuinbouwgebied Harmelerwaard in verband met de urgentie, aanleiding en specifieke opgave in dit gebied. Het glastuinbouwgebied wordt ruimtelijk integraal bekeken, waarbij directe en indirecte consequenties voor het omliggende gebied, zoals bijvoorbeeld de polder Bijleveld en de kernrandzone Harmelen, expliciet in beeld worden gebracht. Verschillende ruimtelijke vraagstukken in de zogenaamde Achtertuin van Harmelen (conform de vastgestelde Omgevingsvisie) hebben een afhankelijkheid met elkaar, waardoor interactie noodzakelijk is om tot een integraal gebiedsgericht toekomstperspectief voor de Harmelerwaard te kunnen komen. Vanuit deze (verbrede) integrale aanpak kan voor de financiële businesscase naar optimalisaties worden gezocht op een hoger schaalniveau dan sec het glastuinbouwgebied.

Met de aangescherpte aanpak blijft de inhoud van de verkenningsstudie voor onszelf én belanghebbenden behapbaar. De uitkomst van deze verkenningsstudie vormt input voor het vervolgtraject, waarmee een eerste stap gezet kan worden richting een uitwerking van het in de omgevingsvisie genoemde gebiedsprogramma voor de 'achtertuin van Harmelen'. De provincie Utrecht heeft aangegeven de focus te willen houden op het glastuinbouwgebied; dat daar mogelijk een nieuwe invulling komt is ook aangekondigd in de provinciale omgevingsvisie. Waar nodig denkt de provincie graag mee over de vervolgstappen die na deze verkenningsstudie nog nodig zijn om het gebiedsprogramma te completeren.

De toekomst van de Harmelerwaard is van grote invloed op de omgeving. Daarom vormt een uitgebreid participatieproces een belangrijk onderdeel van de verkenningsstudie. Wij hechten eraan om de ideeën, wensen en zorgen van de belanghebbenden zo goed mogelijk mee te nemen in de verkenningsstudie gezien de complexiteit van de opgave, de ligging van dit gebied en de functie die dit gebied heeft. Daarom betrekken wij belanghebbenden al in een vroeg stadium, waarbij we de omgeving de mogelijkheid bieden om mee te praten. Transparantie en zorgvuldigheid vormen daarbij de basis. (zie verder kopje participatieproces).

Het participatieproces nader toegelicht

Conform de startnotitie zal ingezet worden op een brede participatiedeelname. In een eerste interactieve sessie met de omgeving zullen wij bouwstenen voor het gebied ophalen, in een zogenaamde "droomsessie". Hoe ziet de ideale toekomst van het gebied eruit volgens de omgeving ofwel de wensen en kansen, én welke zorgen en uitdagingen worden er gezien. Een brede afvaardiging van belanghebbenden is van belang om een zo goed mogelijk beeld te krijgen hoe de omgeving naar het gebied kijkt. Om te bevorderen dat alle doelgroepen aan 'tafel' komen, zullen wij verschillende participatiemiddelen en -kanalen hanteren.

Tijdens deze eerste droomsessie zal het proces van de verkenningsstudie worden toegelicht en zal het proces en de kaders helder worden geschetst om zo verwachtingen voor een ieder duidelijk te maken. Daarbij zal helder worden toegelicht dat het uiteindelijk aan de Raad van de gemeente is om een toekomstperspectief vast te stellen. In een participatieproces is er altijd sprake van individuele en maatschappelijke belangen. Daar zullen we gedurende het proces scherp op blijven. De raad dient het maatschappelijk belang. De landschappelijke analyse helpt ons in het toelichten dat dit gebied een functie heeft breder dan alleen voor de directe omgeving, en geeft ook goed inzicht in de kernkwaliteiten die we met elkaar in elk toekomstscenario willen borgen.

Na de eerste participatiesessie zal met een afvaardiging vanuit de omgeving een verdieping plaatsvinden van de eerste ideeën en kansen. Hieruit volgen de bouwstenen die in een centrale sessie worden teruggekoppeld naar de omgeving. Deze bouwstenen worden voorgelegd aan de gemeenteraad en Provinciale Staten voor reflectie. Beide besturen worden hierin gevraagd om prioritering aan te geven; richtinggevend voor de toekomstperspectieven. Ook zal gesproken worden over de wegingscriteria om te komen tot een voorkeursperspectief. De bouwstenen vormen de basis voor de op te stellen (ruimtelijke) perspectieven met verhaallijnen.

Nadat drie verschillende toekomstperspectieven met verhaallijnen zijn opgesteld gaan wij nogmaals terug naar de omgeving. De drie mogelijke toekomstperspectieven worden verrijkt en de voor- en nadelen worden opgehaald. In een themasessie met de gemeenteraad en Provinciale Staten wordt de mogelijkheid geboden om aanvullingen mee te geven. Deze terugkoppeling vormt de start van het verder concretiseren van (haalbare) toekomstperspectieven en ondersteunt het voorstel dat uiteindelijk ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

Rol gemeenteraad gedurende het proces

Gedurende de verkenningstudie zijn er verschillende momenten waarop de gemeenteraad inhoudelijk betrokken wordt. Dat is bij het reflecteren op de procesaanpak (20 oktober 2022), besluitvorming over de bouwstenen en de wegingscriteria (januari 2023), het reflecteren op de eerste opgestelde perspectieven (Q2- 2023) en de besluitvorming rondom de verkenningstudie aan het eind van het tweede dan wel begin van het derde kwartaal 2023.

Bij de brede participatiebijeenkomsten zijn raadsleden en statenleden uiteraard van harte welkom. Deze bijeenkomsten dienen voornamelijk om bij belanghebbenden uit de omgeving wensen en belangen op te halen. Voor de gemeenteraad, en ook de Provinciale Staten, in de rol van toehoorder zijn deze sessies van belang om vanuit de eerste hand te horen wat er speelt in het gebied. Deze input kan bijdragen om de juiste (zorgvuldige) afweging voor dit gebied te kunnen maken.

Rol provinciale staten

Gezien de samenwerking tussen de gemeente Woerden en provincie Utrecht is het belangrijk om de volgorde van de besluitvorming goed in te regelen. Voor de besluitvorming door de gemeenteraad over het voorkeursperspectief zal consultatie plaatsvinden met provinciale staten. Met deze consultatie borgen we de voortgang van het proces aangezien ook besluitvorming nodig is bij provinciale staten voor de realisatie van een voorkeursperspectief. Daarbij is het aan de provinciale staten om te bepalen of aanpassing van provinciale kaders nodig is in dat kader.

Financiën

Het benodigde budget voor de verkenningstudie is via de voorjaarsrapportage toegekend. De aanscherping van de verkenningsoopdracht zal naar verwachting zorgen voor extra vraagstukken. Vooralsnog houden wij vast aan de huidige begroting. Indien blijkt dat er meer budget benodigd is, dan zullen wij u hierover nader informeren of een voorstel doen.

Vervolg

Begin november zal worden gestart met de brede participatie met de omgeving. In de komende periode worden hier voorbereidingen voor getroffen.

In de bijlage zit een (indicatieve) planning waarin de vervolgstappen in tijd weergegeven.

De bestuurlijke besluitvorming over het toekomstperspectief Harmelerwaard geeft input voor het vervolgproces, waaronder het opstellen van een gebiedsprogramma voor de Achtertuin van Harmelen.

Bijlagen

Bijlage 1: Startnotitie "Verkenningstudie naar het toekomstperspectief van de Harmelerwaard (D/22/065814)

Bijlage 2: Indicatieve planning verkenningstudie Harmelerwaard (D/22/074224)
